

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

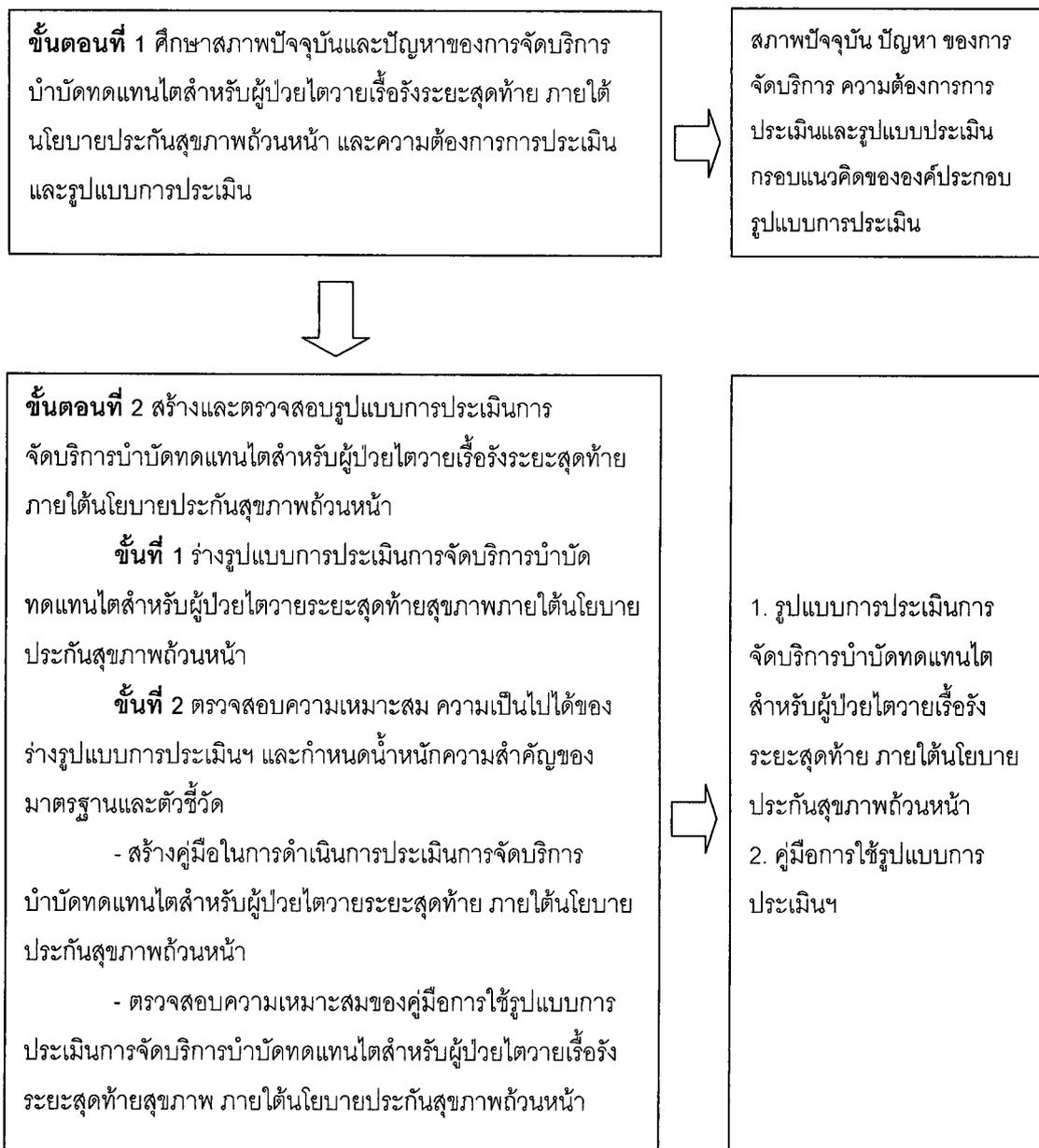
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และความต้องการ การประเมินและรูปแบบการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพ 10

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

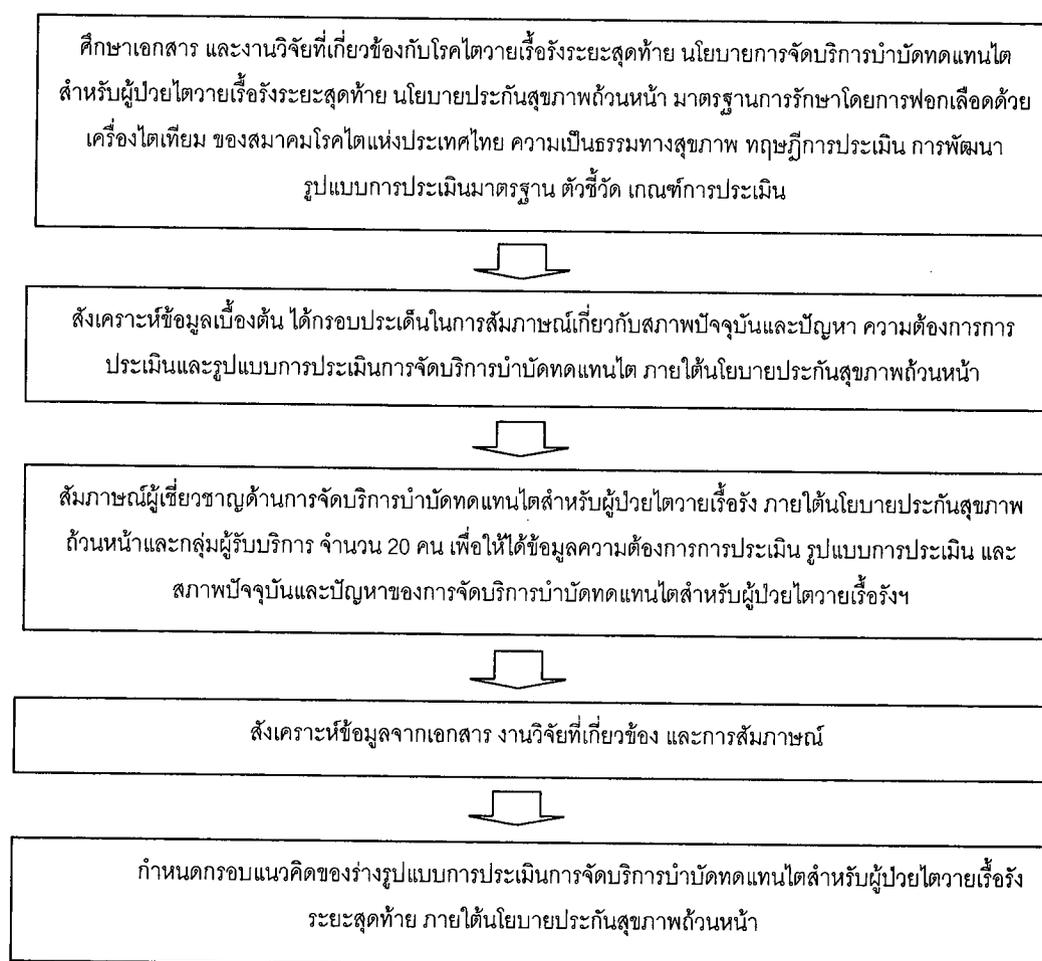

ภาพ 10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้าและความต้องการการประเมินและรูปแบบการประเมิน

การดำเนินการในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ความต้องการการประเมินและรูปแบบการประเมิน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะนำมาร่างเป็นรูปแบบการประเมิน โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ภาพ 11 ขั้นตอนการศึกษาความต้องการการประเมิน รูปแบบการประเมิน และสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ นโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดย 1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า การจัดบริการบำบัดทดแทนไตภายใต้ นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โรคไตวายเรื้อรังและการรักษาด้วยการบำบัดทดแทนไต มาตรฐานการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2551 และความเป็นธรรมด้านสุขภาพ 2) ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน 3) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการประเมิน การพัฒนารูปแบบการประเมิน นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหา กำหนดเป็นกรอบประเด็นในการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการ และความต้องการการประเมินและรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง

2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่มีการดำเนินงานตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไต ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า 2) อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคไตหรือแพทย์ผู้รับผิดชอบงานโรคไตในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย 3) กลุ่มผู้ให้บริการ ได้แก่ พยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และ 4) กลุ่มผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้ป่วย และญาติ โดยมุ่งศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก การสังเคราะห์เอกสารในข้อ 1 จากมุมมองของผู้เกี่ยวข้องในประเด็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการดำเนินงาน ความต้องการการประเมินและรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. นำสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายใต้นโยบายสุขภาพถ้วนหน้า

แหล่งข้อมูล

1. ด้านเอกสาร

เอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า นโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไต โรคไตวายเรื้อรังและการรักษาด้วยการบำบัดทดแทนไต มาตรฐานการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2551 และความเป็นธรรมด้านสุขภาพ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และเกณฑ์ การประเมิน ทฤษฎีการประเมิน และการพัฒนารูปแบบการประเมิน

2. ด้านบุคคล

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานและการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 คน ประกอบด้วย (รายชื่อดังภาคผนวก ก)

2.1.1 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่มีการดำเนินงานตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 1 คน

2.1.2 อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคไตและแพทย์ผู้รับผิดชอบงานโรคไตในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 5 คน

2.1.3 พยาบาล (CAPD nurse) ที่ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 7 คน

2.1.4 ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยที่รับบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบบันทึกเอกสารเพื่อบันทึกข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เทปบันทึกเสียงการสนทนา และสมุดจดบันทึกข้อมูลสำหรับผู้จดคำสนทนา

การพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการพัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า การจัดบริการบำบัดทดแทนไต โรคไตวายเรื้อรังและการรักษาด้วยการบำบัดทดแทนไต มาตรฐานการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2551 และความเป็นธรรมด้านสุขภาพ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และเกณฑ์ การประเมิน ทฤษฎีการประเมิน และการพัฒนารูปแบบการประเมิน เพื่อกำหนดกรอบความคิดของ องค์ประกอบการประเมิน หลังจากนั้นนำข้อมูลสารสนเทศประมวลเข้าด้วยกัน โดยการสังเคราะห์ เนื้อหา

2. นำสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมี โครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้ให้บริการ และกลุ่มผู้รับบริการ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหา ความต้องการการประเมินและรูปแบบการประเมินการจัดบริการ บำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

3. นำแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบเบื้องต้นกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีประเด็น ในการสัมภาษณ์ เช่น

ประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดบริการบำบัดทดแทนไต

1. ท่านคิดว่าจากการดำเนินตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังนี้ ผู้ป่วยได้รับประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

2. ท่านคิดว่าจากการดำเนินตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังนี้ ส่วนรวมได้รับประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

3. ท่านคิดว่างบประมาณที่จัดให้กับผู้ป่วยแต่ละรายมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ อย่างไร มีการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพหรือไม่

4. ท่านคิดว่าแนวทางปฏิบัติที่รัฐใช้มาเป็นกรอบในการจัดบริการมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เป็นธรรมหรือไม่ เช่น การกำหนดลักษณะของผู้เข้าร่วมโครงการว่าเป็น PD first Policy

5. ท่านคิดว่าควรมีการดำเนินงานอื่นๆ ที่จะเป็นปัจจัยส่งเสริม สนับสนุนเพื่อการ ป้องกันการเกิดโรคไตวายเรื้อรังอย่างไร เช่น การจัด CKD clinic ร่วมกับการรณรงค์โรคเบาหวาน ความดัน และดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดบริการบำบัดทดแทนไต

6. ท่านคิดว่าในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพชุมชน หรือสังคมควรมีส่วนร่วม อย่างไร

7. ท่านคิดว่าคุณภาพชีวิต ภาวะสุขภาพ ของผู้ป่วยเป็นอย่างไรเมื่อผู้ป่วยได้มารักษาด้วยการบำบัดทดแทนไต ซึ่งเป็นผลจากนโยบายนี้

8. จากการดำเนินตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้านี้ ท่านมีความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

8.1 ความเป็นธรรมทางด้านสุขภาพ การเข้าถึงการบริการ การจัดให้บริการบำบัดทดแทนไตในวิธีที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย

8.2 งบประมาณ การจัดบริการล้างไตผ่านทางช่องท้อง

8.3 ความเพียงพอของ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการล้างไตผ่านทางช่องท้อง เช่น แพทย์ พยาบาล CAPD Nurse และการพัฒนาบุคลากร

8.4 สถานที่ที่จัดให้บริการ

8.5 ระบบสารสนเทศต่างๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงาน

8.6 ระบบขนส่งน้ำยา CAPD ให้กับผู้ป่วยที่บ้านโดยตรง

8.7 คุณภาพการให้บริการ การประเมินและการติดตามผู้ป่วย การติดตามเยี่ยมบ้าน รวมทั้งการประเมินคุณภาพชีวิตผู้ป่วย เมื่อได้มารักษาตามนโยบายนี้

8.8 การสร้างความเข้มแข็ง และเครือข่ายดูแลผู้ป่วยในชุมชน

9. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ประเด็นเกี่ยวกับความต้องการการประเมินและรูปแบบการประเมิน

1. ท่านคิดว่ามีความจำเป็นหรือไม่ในการติดตามประเมินการดำเนินงานของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

2. ท่านคิดว่าการติดตามประเมินผลการจัดบริการตามนโยบายนี้ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีความเหมาะสม มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ อย่างไร

3. ท่านคิดว่าการกำหนดประเด็นที่จะติดตามประเมินการดำเนินงานของการจัดบริการบำบัดทดแทนไตตามนโยบายนี้ควรประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

4. ในกระบวนการประเมินท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้อย่างไร

4.1 วัตถุประสงค์การประเมิน

4.2 เกณฑ์ในการประเมิน เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน

4.3 วิธีการประเมิน

4.4 ผู้ทำการประเมิน

4.5 ระยะเวลาในการประเมิน

4.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อนำไปขออนุญาต ในการดำเนินการวิจัย

1.2 ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก โรงพยาบาลพิจิตร โรงพยาบาลสุโขทัย โรงพยาบาลกำแพงเพชร โรงพยาบาลศรีสังวร และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่มีการดำเนินงานตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไต สำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย

1.3 รวบรวมข้อมูล

1.3.1 ผู้วิจัยโทรศัพท์ถึงผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน นัดหมายเวลาในการเข้าพบเพื่อทำการสัมภาษณ์

1.3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือ พร้อมสรุปโครงร่างวิทยานิพนธ์และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทางไปรษณีย์ โดยส่งก่อนวันนัดหมายสัมภาษณ์อย่างน้อย 1 สัปดาห์

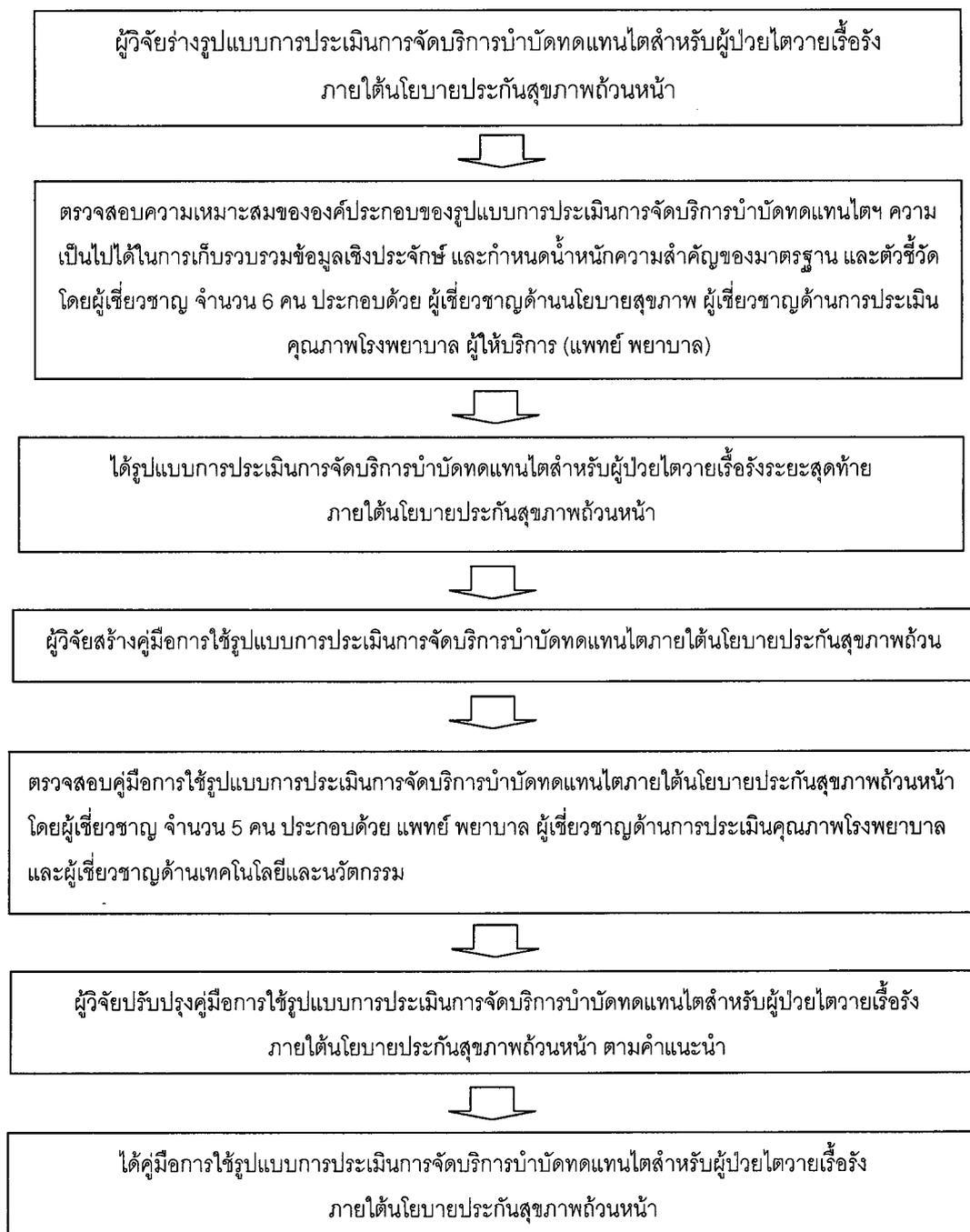
1.3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เริ่มจากการกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลการคัดแยกเนื้อหาสาระตามประเด็นที่กำหนดไว้ การสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็น และนำเสนอผลการสังเคราะห์ โดยการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไต สำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินฯ รวมถึงการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินฯ โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังภาพ 12

ภาพ 12 ขั้นตอนสร้างและตรวจสอบรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไต
สำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้วิจัยดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงพยาบาล แพทย์ พยาบาลที่ดูแลรักษาผู้ป่วยบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมทั้งกลุ่มผู้รับบริการบำบัดทดแทนไต ได้แก่ ผู้ป่วยและญาติ จากขั้นตอนที่ 1 มาร่างเป็นรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์การประเมิน มาตรฐาน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ วิธีการในการประเมิน ผู้ทำการประเมิน ระยะเวลาในการประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. นำร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

3. นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปดำเนินการปรับปรุง แก้ไข

4. ได้ร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า สำหรับดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบต่อไป

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด

การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบในรูปแบบที่ใช้ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมิน รวมถึงกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด ในองค์ประกอบการประเมิน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มาสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

และแบบสอบถามที่ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐาน และตัวชี้วัด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเติมค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญตั้งแต่ 1 คะแนน จนถึง 10 คะแนน ตามความสำคัญของมาตรฐาน ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบการประเมิน

2. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมิน และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐาน ตัวชี้วัด โดยผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คน ประกอบด้วย (รายชื่อดังภาคผนวก ก)

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายสุขภาพและ/หรือความเป็นธรรมด้านสุขภาพ จำนวน 1 คน

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพโรงพยาบาล จำนวน 1 คน

2.3 อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคไต โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานตามนโยบายการจัดบริการบำบัดทดแทนไต ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 1 คน

2.4 พยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการบำบัดทดแทนไต จำนวน 3 คน

3. นำร่างรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้าพร้อมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

4. นำผลการพิจารณาจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ฉันทามติ (Consensus) ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มาคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile range) และนำผลการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนแต่ละมาตรฐาน และตัวชี้วัด พร้อมทั้งปรับปรุงร่างรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะพิจารณาประเด็นหลักที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบที่ใช้ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้ต้นนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายสุขภาพและความเป็นธรรมด้านสุขภาพ เป็นนักวิชาการที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายสุขภาพหรือความเป็นธรรมด้านสุขภาพ จำนวน 1 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพโรงพยาบาล เป็นนักวิชาการที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital accreditation) และ/หรือเป็นที่ปรึกษากระบวนการคุณภาพของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) มีประสบการณ์เป็นผู้ประเมินโรงพยาบาล ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

3. อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคไตในโรงพยาบาลของรัฐที่ให้บริการการดูแลรักษาผู้ป่วยด้วยการบำบัดทดแทนไต ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 1 คน

4. พยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และได้รับวุฒิปับตรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโรคไตจากสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย หรือพยาบาลที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการเป็น CAPD Case manager และได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย CAPD ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไต ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยนำสารสนเทศที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยช่องสำหรับแสดงความคิดเห็น 3 ประเด็น คือ ช่องความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการประเมิน ช่องความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบของรูปแบบ และช่องกำหนดน้ำหนักความสำคัญของของมาตรฐาน และตัวชี้วัดในองค์ประกอบของรูปแบบประเมิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดและเติมค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญตั้งแต่ 1 จนถึง 10 คะแนน ตามความสำคัญของมาตรฐาน ตัวชี้วัด ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ในส่วนท้ายของแบบสอบถามจะมีส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมองค์ประกอบของรูปแบบให้สมบูรณ์เหมาะสม ตลอดจน ปรับแก้ข้อความขององค์ประกอบรูปแบบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยช่องความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีรายละเอียดการให้ความหมายในการตอบแต่ละช่องของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

5 หมายถึง **เห็นด้วยอย่างยิ่ง**ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

4 หมายถึง **เห็นด้วย**ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

3 หมายถึง **ไม่แน่ใจ**ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

2 หมายถึง **ไม่เห็นด้วย**ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

1 หมายถึง **ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง**ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

ช่องความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินที่ใช้ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยมีรายละเอียดการให้ความหมายในการตอบแต่ละช่องของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

5 หมายถึง **มีความเป็นไปได้มากที่สุด** ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

4 หมายถึง **มีความเป็นไปได้มาก** ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

3 หมายถึง **มีความเป็นไปได้ปานกลาง** ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

2 หมายถึง **มีความเป็นไปได้น้อย** ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

1 หมายถึง **มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด** ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ

ตัวอย่าง แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
มาตรฐาน 0. ด้านบุคลากร	✓						✓			
ตัวชี้วัด 00. มีแพทย์เพียงพอ		✓				✓				
ตัวชี้วัด 000.	✓							✓		

คำอธิบาย

1. จากการตอบ มาตรฐาน 0. ด้านบุคลากร แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามาตรฐาน 0. มีความเหมาะสมมากที่สุด ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

2. จากการตอบ ตัวชี้วัด 00. มีแพทย์เพียงพอ แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวชี้วัด 00. มีความเหมาะสมมาก ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดดังกล่าว

3. จากการตอบ ตัวชี้วัด 000. แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวชี้วัด 000. มีความเหมาะสมมากที่สุด ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ ในมาตรฐาน 0. ด้านบุคลากร แต่มีความเป็นไปได้ปานกลาง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวชี้วัดดังกล่าว

สำหรับช่องน้ำหนักคะแนนความสำคัญ เป็นส่วนที่ให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาน้ำหนักคะแนนความสำคัญของมาตรฐาน และตัวชี้วัด ที่ใช้ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ว่ามีความสำคัญมากน้อยในระดับใด

โดยกำหนดให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญในแต่ละมาตรฐาน และตัวชี้วัด มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยสามารถให้คะแนนได้ตั้งแต่ 1 ถึง 10 คะแนน โดยมีความหมายในการตอบ ดังนี้

1 คะแนน หมายถึง มาตรฐาน / ตัวชี้วัด นั้นๆ มีความสำคัญน้อยที่สุด

10 คะแนน หมายถึง มาตรฐาน / ตัวชี้วัด นั้นๆ มีความสำคัญมากที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามเพื่อหานำหนักคะแนนความสำคัญของมาตรฐาน และตัวชี้วัด

มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	น้ำหนักคะแนน ความสำคัญ (1-10 คะแนน)	น้ำหนักคะแนน ความสำคัญ (1-10 คะแนน)
มาตรฐาน 0.....	10	
ตัวชี้วัด 00.		8
ตัวชี้วัด 000.		7
มาตรฐาน 00.....	8	

คำอธิบาย

1. จากการตอบ มาตรฐาน 0. (10 คะแนน) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามาตรฐาน 0. มีความสำคัญในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มากที่สุด และมากกว่ามาตรฐาน 00. (8 คะแนน)

2. จากการตอบ ตัวชี้วัด 00. และตัวชี้วัด 000. ในมาตรฐาน 0. แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวชี้วัด 00. (คะแนน 8) มีความสำคัญมากกว่าตัวชี้วัด 000. (คะแนน 7) ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ของมาตรฐาน 0.

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 คน

3. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือ โครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์

4. นำผลจากแบบสอบถามปลายปิด มาวิเคราะห์

5. ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยดำเนินการติดตามทางโทรศัพท์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีลำดับการดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของมาตรฐานและตัวชี้วัดในการนำมาใช้ประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของมาตรฐาน และตัวชี้วัดของรูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel จากสูตร

$$Mdn = L_M + W \left(\frac{n/2 - f_{cum}}{f_m} \right)$$

เมื่อ	Mdn	แทน	ค่ามัธยฐาน
	L_M	แทน	ค่าขีดจำกัดล่างในชั้นที่มีค่า Mdn
	W	แทน	ความกว้างของอันตรภาคชั้น
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	f_m	แทน	ความถี่ของชั้นที่มีค่ามัธยฐาน
	f_{cum}	แทน	ความถี่สะสมถึงชั้นที่อยู่ต่ำกว่าชั้นมัธยฐาน

นำผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลความหมายดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ามาตรฐานและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่ามาตรฐานและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย และมีความเป็นไปได้มาก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจ ว่ามาตรฐาน และตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ และมีความเป็นไปได้ปานกลาง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยว่ามาตรฐาน และตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ และมีความเป็นไปได้น้อยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่ามาตรฐาน และตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ และมีความเป็นไปได้น้อยที่สุดในในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาฉันทามติ (Consensus)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาฉันทามติ โดยการเปรียบเทียบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านกับคำตอบของกลุ่ม ใช้การคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IQR) จากสูตร

$$IQR = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ	IQR	แทน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
	Q_3	แทน	ควอไทล์ที่ 3
	Q_1	แทน	ควอไทล์ที่ 1

โดย

$$Q_3 = L_M + W \left[\frac{3n/4 - f_{cum}}{f_M} \right]$$

$$Q_1 = L_M + W \left[\frac{n/4 - f_{cum}}{f_M} \right]$$

หมายเหตุ: ความหมายของสัญลักษณ์เหมือนกับสมการคำนวณค่ามัธยฐาน

นำผลการวิเคราะห์ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลความหมายดังนี้ (จุมพล พูลภักตร์ชวิน, 2546, หน้า 14)

ตัวชี้วัดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 แสดงว่าตัวชี้วัดของมาตรฐานนั้น **ได้รับฉันทามติ หรือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน**

ตัวชี้วัดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เกิน 1.50 แสดงว่าตัวชี้วัดของมาตรฐานนั้น **ไม่ได้รับฉันทามติ หรือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องกัน**

ในการพิจารณาคัดเลือกมาตรฐานและตัวชี้วัด ของร่างรูปแบบการประเมินการ จัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพ ถ้วนหน้า

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักคะแนนความสำคัญของมาตรฐาน และตัวชี้วัด ในการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ ซึ่งการ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักคะแนนความสำคัญ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญ กำหนดน้ำหนักคะแนนความสำคัญของมาตรฐาน และตัวชี้วัด มาคำนวณหา ค่าเฉลี่ย (Mean) จากนั้นผู้วิจัยแปลงคะแนนรวมทั้งหมดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในมาตรฐานทั้งหมดเป็น คะแนนเต็มเท่ากับ 100 แล้วจึงนำน้ำหนักคะแนนความสำคัญของตัวชี้วัดแต่ละตัวตามมาตรฐาน ต่างๆ มาเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เพื่อหาน้ำหนักคะแนนของแต่ละตัวชี้วัด ซึ่งผลการคำนวณน้ำหนัก คะแนนที่ได้จะถูกนำมาใช้ประกอบการคำนวณการให้คะแนนการประเมินการจัดบริการบำบัด ทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้าต่อไป

การสร้างและตรวจสอบคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัด ทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า

การสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไต วายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

การดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยยกร่างคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ บำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยประกอบด้วย ส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1.1 หลักการและเหตุผล

1.2 วัตถุประสงค์การประเมิน

1.3 มาตรฐาน ตัวชี้วัด

1.4 ค่าน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด

- 1.5 เกณฑ์ในการประเมิน
- 1.6 การวิเคราะห์ผลประเมิน
- 1.7 วิธีการในการประเมิน
- 1.8 ผู้ทำการประเมิน
- 1.9 ระยะเวลาในการประเมิน
- 1.10 การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนา
- 1.11 ภาคผนวก

2. ผู้วิจัยนำคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจั้ดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ในประเด็นของความครอบคลุม ความชัดเจนด้านเนื้อหาสาระ และลักษณะทางกายภาพของคู่มือ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจั้ดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ข้อคำถามเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และมีคำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการปรับปรุงคู่มือให้มีความเหมาะสม

2.2 นำคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจั้ดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจั้ดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ ได้แก่ อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคไตจำนวน 1 คน พยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตมาไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพโรงพยาบาล มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ

2.3 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ได้คู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจั้ดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ (รายชื่อตั้งภาคผนวก ก)

1. อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคไต ของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยที่มีการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ จำนวน 1 คน
2. พยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายฯ มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยมาไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพโรงพยาบาล มีประสบการณ์ด้านการประเมินคุณภาพโรงพยาบาล มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยสอบถามเกี่ยวกับความครอบคลุม ความชัดเจนด้านเนื้อหาสาระ และลักษณะทางกายภาพของคู่มือ โดยกำหนดค่าเป็นมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการปรับปรุงคู่มือให้มีความเหมาะสมต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินการจัดบริการบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ภายใต้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและคู่มือการดำเนินการประเมินฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมในประเด็นของความครอบคลุม ความชัดเจน และลักษณะทางกายภาพ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ
3. นำข้อมูลจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาแปลความหมายผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยนำหน้าของคะแนนความเหมาะสม แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม มาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม น้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด